

ACTUA

FEM COSES AL BAIX SOLSONÈS!

CICLE DE XERRADES SOBRE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

**ECONOMIA
SOCIAL
I SOLIDÀRIA
I LA GESTIÓ
DE LES CURES**

03

Si cooperem avancem, si competim destruïm

CRÈDITS

EDITA:

PDC ACTUA- FEM COSES AL BAIX SOLSONÈS, L'ARADA SCCL

OCTUBRE 2018

ACTUA

FEM COSES AL BAIX SOLSONÈS!

Ens trobaràs al nou espai del Santuari del Miracle !
Cada divendres de 10 a 14h, i entre setmana, amb previ avis.

Contacte: actua@larada.coop | 672 49 12 23

En què et podem ajudar:

organització d'activitats, disseny de projectes, comunicació d'actes, gestió d'associacions, gestió, disseny i assessorament en projectes de l'economia social i solidària.

#femcoses

SOBRE EL CICLE DE XERRADES D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Des del projecte **ACTUA- Fem coses al baix Solsonès**, hem organitzat un cicle de xerrades per conèixer les oportunitats, i també les dificultats, en què es troba l'economia social i solidària. Entenem l'economia social i solidària com aquella que retorna al treball i a l'economia la seva funció originària, el contribuir a promoure la comunitat i el territori. I fer-ho des de projectes conjunts, col·lectius, on diferents persones cooperen, comparteixen i s'autogestionen treball (**cooperativisme de treball**), serveis (**cooperativisme de serveis**), consum (**cooperativisme de consum**), producte agrari (**cooperativisme agrari**), habitatge (**cooperativisme d'habitatge**), etc. Però l'Economia Social i Solidària va més enllà del cooperativisme, i inclou, com a mínim aquells projectes associatius amb cert impacte al territori, i que l'interès general del territori o grups socials a qui es deu el seu projecte.

Des del cicle de xerrada volem promoure el debat i gestionar les pors i desconeixements que pugui despertar

encara avui l'economia social i solidària. Per fer-ho, hem apostat per fer-ho des de les vivències pràctiques, és a dir, diferents iniciatives que ja existeixen. En aquest primer cicle s'hi tractaran temes com les **energies renovables** (quin paper hi podem tenir com a consumidores o com a productores o des del nostre treball), el **turisme sostenible, atenció a les persones i gestió de les cures**, i l'**artesanía i oficis**.

Previ a cada xerrada editem un petit dossier per ajudar a situar i pensar temes que es creguin interessants de fer sortir al debat.

La primera part de cadascun d'ells està destinada a conèixer millor com es gestiona l'economia social i solidària. En aquesta tercera edició, continuem amb la introducció als diferents tipus de cooperatives, fent especial èmfasi a les cooperatives d'habitatge, que es troben en un moment de gran impuls. La segona part d'aquesta secció està destinada a descriure el procés de creació d'una cooperativa.

QUÈ ÉS , COM FUNCIONA I COM ES GESTIONA L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (3)

1. ALTRES TIPUS DE COOPERATIVES

LES COOPERATIVES D'HABITATGE

L'objectiu de les cooperatives d'habitatge és procurar a preu de cost habitatges, serveis o edificacions complementàries als seus socis, organitzar-ne l'ús d'elements comuns que hi hagi a l'habitatge, així com regular-ne l'administració, la conservació i la millora.

Les cooperatives d'habitatges poden adquirir, parcel·lar i urbanitzar terrenys i, en general, dur a terme totes les activitats necessàries per a complir llurs objectius socials.

També poden tenir per objecte la rehabilitació d'habitatges, de locals i d'edificacions i instal·lacions complementàries per a destinar-los als socis, i també la construcció d'habitatges per cedir-los als socis mitjançant el règim d'ús i gaudi, bé per a ús habitual i permanent, o bé per a descans o vacances, o destinats a residències per a persones grans o amb discapacitat.

Poden alienar o llogar a terceres persones que no en siguin sòcies els locals i les instal·lacions i les edificacions complementàries de llur propietat, però no els habitatges. En el cas que, un cop acabada la promoció i adjudicats els habitatges als socis, en quedés algun, es pot adjudicar a una tercera persona no sòcia sempre que compleixi les condicions objectives que fixen els estatuts socials.

Període mínim de funcionament

Una cooperativa d'habitatges no es pot dissoldre fins que no ha transcorregut un mínim de cinc anys, o un termini superior si ho indiquen els estatuts o ho exigeixen els convenis de col·laboració amb entitats públiques, d'ençà de la data de transmissió dels habitatges o de la darrera promoció que hagi fet. Si no ha fet cap promoció, no es pot dissoldre fins que no hagin transcorregut tres anys des que es va constituir.

Tipologia de socis

Els socis poden ser tant persones físiques com jurídiques (públi-

ques o privades), però en cap cas poden estar formades només per persones jurídiques.

Cap persona no pot ésser simultàniament, en una mateixa comarca, titular de més d'un habitatge o local de promoció cooperativa, excepte en els casos de condició de família nombrosa faci necessària la utilització de dos habitatges, sempre que puguin constituir una unitat vertical o horitzontal. Ens públics, cooperatives i entitats sense afany de lucre que requereixin d'habitatges per dur a terme les seves activitats no entren en l'anterior restricció.

Es recomana tenir una llista d'espera de persones interessades en viure al projecte d'habitatge cooperatiu, per disposar de relleu en cas que una unitat de convivència abandoni un habitatge. En alguns casos, es poden incorporar a la cooperativa com a socis expectants i participar d'alguns espais organitzatius de la cooperativa, com assemblees o grups de treball.

Gestió dels excedents

Les cooperatives d'habitatges han d'aplicar els percentatges que s'indiquen a continuació per a la formació i l'ampliació del fons de reserva obligatori i del fons d'educació i promoció cooperatives:

1. Com a mínim un 2% sobre el preu total de l'habitatge, dels locals o de les edificacions complementàries, inclosos el terreny, la urbanització, la construcció i les despeses generals. Aquest percentatge és calculat sobre un preu base que en cap cas no pot ésser inferior al que resulti d'aplicar els mòduls que siguin fixats per als habitatges de protecció oficial o de règim similar.
2. En els processos de rehabilitació, un percentatge de l'1% sobre el pressupost dels treballs de rehabilitació.
3. 0.25% sobre el preu de venda en cas que es venguin solars urbanitzats a altres cooperatives, ens públics o entitats sense afany de lucre.

En el cas que a la cooperativa encara hi hagi excedents, s'ha d'aplicar la norma general (vegeu butlletí 2): 90 % resultant al Fons de Reserva Obligatori (FRO), i el 10% restant al fons d'educació i promoció cooperatives.

Destinació del Fons de Reserva Obligatori

El Fons de Reserva Obligatori es pot destinar a:

- A) Sufragar els costos que pugui originar la creació de sòl urbà, tant si és creat per la mateixa cooperativa com si ho és amb la col·laboració d'altres cooperatives, de corporacions locals, de l'Institut Català del Sòl o de les societats mixtes que siguin constituïdes amb aquesta finalitat.
- B) Crear reserva de sòl per a promocions futures o per al desenvolupament per fases d'una promoció.
- C) Cobrir les necessitats d'auto-finançament que es produeixin entre les aportacions dels socis i l'obtenció dels préstecs hipotecaris.
- D) Finançar les promocions que siguin adjudicades a la cooperativa en règim d'ús.

No es poden considerar en cap cas com a pèrdues els increments de costos que es produeixin durant el procés de realització del projecte.

Transmissió d'habitatges

La cooperativa gaudeix del dret de tanteig, és a dir, preferència dels **socis expectants** davant de tercers per obtenir habitatge. Aquesta preferència serà per rigorós ordre d'antiguitat de la data d'ingrés en el cas de transmissió **inter vivos** d'habitatges i de locals abans que no hagin passat cinc anys d'ençà del lliurament de l'habitatge, o un termini superior si ho indiquen els estatuts socials o els convenis amb entitats públiques per a l'adquisició de sòl.

Si al cap de tres mesos després que el soci comuniqui a la cooperativa el propòsit de transmetre els seus drets sobre l'habitatge i cap soci expectant no ha fet ús de la preferència, el soci pot transmetre'ls a terceres persones que no en siguin sòcies.

El preu de tanteig ha d'ésser igual a la quantitat desemborsada, incrementada amb la revaloració que hagin experimentat d'acord amb l'índex de preus de consum del sector durant el període comprès entre les dates de les aportacions parcials i la data de transmissió dels drets sobre l'habitatge o el local.

FORMES ALTERNATIVES D'ACCÉS I TINENÇA DE L'HABITATGE

El cooperativisme d'habitatge en propietat

En aquest model, la persona sòcia participa com a cooperativista en el procés de construcció de l'habitatge, durant el qual paga unes quotes. Després, quan es fa el lliurament de les claus i es crea la comunitat de propietaris, la cooperativa se sol dissoldre. Aquesta fórmula és la més extesa i el seu origen es remunta a principis del segle XX.

Cooperativisme d'habitatge de cessió d'ús (MCU)

A diferència del cas anterior, en el model de cessió d'ús, els habitatges són de la cooperativa i no es poden transformar en propietat privada. Aquesta tipologia implica que les persones que utilitzen els habitatges són sòcies de la cooperativa, encara que també s'hi pot afegir com a sòcia col·laboradora l'administració pública, que facilita el sòl.

La cessió d'ús s'estableix mitjançant un contracte pel qual la cooperativa cedeix l'ús d'un habitatge per un temps indefinit a les persones sòcies, les quals es

comprometen a pagar un import mensual determinat.

Es tracta d'un model a cavall entre la propietat i el lloguer, en què la tinença de l'immoble pertany a la cooperativa i les persones que en són sòcies participen i gaudeixen d'un dret d'ús indefinit, transmissible i a un preu assequible.

Federació de Cooperatives d'Habitatges de Catalunya

És l'entitat que representa el conjunt del cooperativisme d'habitatge català.

Associa a les cooperatives d'habitatges de Catalunya igualment sotmeses als preceptes de l'esmentada llei i representa cooperatives que gestionen prop de 1.000 habitatges anuals a Catalunya.

Bibliografia:

Sostre Cívic SCCL, 2017. Les claus de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús.

Ajuntament de Barcelona, 2017. Manual de l'habitatge cooperatiu

COOPERATIVES D'ASSEGURANCES

Aquestes cooperatives exerceixen l'activitat asseguradora d'acord amb la legislació sectorial vigent. (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives, article 114).

COOPERATIVES MARTÍ- TIMES, FLUVIALS I LACUSTERS

Associació de persones físiques o jurídiques titulars d'exploracions dedicades a activitats pesqueres, que tenen per objecte tot tipus d'activitats i operacions encaminades a la millora econòmica i tècnica tant de les explotacions dels socis, com dels membres del seu entorn social (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives, article 113).

COOPERATIVES DE CRÈDIT

Associació de persones físiques o jurídiques que té per objecte satisfer les necessitats de finançament i potenciació dels estalvis dels socis respectius i també de terceres persones. (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives, article 118).

COOPERATIVES D'ENSENYAMENT

Associació de pares i de mares, d'alumnat o de persones que el representen legalment, i de personal docent i no docent. En el cas que només s'associïn pares i mares o alumnat seran aplicables les normes establertes per a les cooperatives de consum. En el cas que només s'associï personal docent o docent i no docent, s'apliquen les normes de treball associat. La finalitat d'aquesta cooperativa és de procurar o d'organitzar qualsevol mena d'activitat escolar o docent, en alguna branca del saber o de la formació tècnica, artística, esportiva o d'altres, i també prestar serveis que facilitin l'activitat docent, com la venda de material, la pràctica de l'esport o els serveis de cuina, entre altres. (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives, article 121).

COOPERATIVES SANITÀRIES

Agrupa les cooperatives d'assegurances l'activitat empresarial de la qual consisteix a cobrir riscos relatius a la salut dels socis o dels assegurats i dels seus beneficiaris. (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives, article 128).

LES COOPERATIVES DE FOMENT EMPRESARIAL

Les cooperatives de foment empresarial són les que tenen per objecte social prioritari el suport a la creació i al creixement d'activitats econòmiques i socials desenvolupades per nous emprenedors.

La iniciativa empednedora dels socis ha de ser una prioritat a l'activitat de la cooperativa, i promoure-la des de serveis com l'orientació professional, la facilitació d'habilitats empresarials concises

Han de fixar com a prioritat, en el marc de l'activitat cooperativitzada, la iniciativa empednedora dels socis i promoure-la per mitjà d'activitats com l'orientació professional, la facilitació d'habilitats empresarials precises per al desenvolupament de cadascuna de les activitats, la tutorització d'aquestes activitats en els primers anys d'exercici o la prestació de determinats serveis comuns als socis que els proporcionin un àmbit on desenvolupar llur activitat professional.

La classe de cooperativa de foment empresarial s'ha de regular per reglament.

2. COOPERATIVES DE SEGON GRAU

Les cooperatives de segon grau tenen per objecte la intercooperació, la integració econòmica o la integració empresarial de les entitats que en són membres, amb l'extensió o l'abast que estableixin els estatuts respectius.

Ha d'estar integrada per un mínim de dues persones jurídiques.

Poden ser-ne socis, cooperatives de primer grau (de treball, de serveis, agràries, d'ensenyament, d'habitatge, ...), els socis de treball o tota entitat o persona jurídica, pública o privada, els socis col·laboradors, que s'hi incorporen en les mateixes condicions que en la resta de cooperatives, i els empresaris individuals sempre que existeixi convergència d'interessos o necessitats i que els estatuts no ho prohibeixin.

3. LES COOPERATIVES RURALS

Una cooperativa rural és aquella cooperativa integral que inclou una cooperativa agrària.

Les **cooperatives integrals** són aquelles cooperatives que tenen per objecte activitats socials o econòmiques de més d'una classe de cooperatives. Quan les activitats econòmiques, els serveis o les activitats empresarials de la cooperativa integral estiguin encaminats a la promoció i la millora del medi rural i a la producció agrària, la cooperativa pot adoptar la denominació de **cooperativa rural**.

Les diverses activitats dutes a terme per una cooperativa integral o rural han de tenir les característiques i complir les obligacions essencials i els requisits fixats per a les cooperatives de les classes corresponents.

Els estatuts de les cooperatives integrals o rurals n'han de determinar:

- a) Per a cadascuna de les activitats econòmiques o socials, els drets i les obligacions, tant polítics com econòmics, per als diferents tipus de socis.
- b) Els criteris de relació proporcional entre els socis de cadascuna de les activitats econòmiques o socials pel que fa als drets i les obligacions socials, tant polítics com econòmics.
- c) Si s'escau, l'atribució d'un vot plural o fraccionat, en la mesura que això sigui necessari per a mantenir les proporcions que, pel que fa al dret de vot a l'assemblea general, hagin establert per als socis de cada activitat econòmica.

En els òrgans socials de les cooperatives integrals hi ha d'haver sempre una representació de les diferents activitats dutes a terme per la cooperativa.

3. COM CONSTITUIR UNA COOPERATIVA

Els passos per constituir una cooperativa són els següents;

1. Sol·licitud de certificació negativa de denominació social

La certificació negativa de nom és una sol·licitud que serveix per comprovar que no existeix cap cooperativa amb el mateix nom, o un de similar. Per realitzar aquest tràmit s'ha d'adreçar al Registre Central de Cooperatives de Catalunya. El nom escollit es reserva durant 12 mesos, és a dir, en aquest termini màxim comptador des de la data d'expedició de la certificació s'ha d'haver presentat a inscripció la societat en el registre competent de cooperatives. A més, cal tenir en compte que un cop expedida la certificació de nom, té una vigència de quatre mesos per incorporar-se a l'escriptura de constitució.

2. Reunió de l'assemblea constituent

L'assemblea constituent és la reunió de tots els socis i sòcies de la cooperativa que decideixen formalment crear una cooperativa i fan constar en acta els acords, que han d'estar signats per totes les persones que assisteixen a l'esmentada assemblea constituent.

El contingut mínim dels acords de l'acta de constitució són:

- La declaració de la voluntat constitutiva.
- La designació dels representants per a la tramitació. Persones amb facultats per realitzar els actes necessaris durant la constitució de la cooperativa fins al moment de la inscripció al Registre de Cooperatives.
- L'aprovació dels estatuts socials.
- El nomenament del primer Consell Rector.
- El nomenament d'interventors de comptes, en el cas que es prevegi la figura al text estatutari.

Una vegada adoptats, almenys, aquests acords, es redactarà i se signarà l'acta de l'assemblea constituent de la cooperativa indicant-hi el lloc i la data, per poder procedir a la inscripció d'aquesta constitució al Registre de Cooperatives.

3. Redacció dels estatuts socials

La redacció dels estatuts socials és el resultat de l'assemblea constituent dels socis fundadors. Als estatuts socials es determina la forma de funcionament de la societat, així com l'objecte social, el domicili social i el capital social.

4. Dipòsit del capital social a una entitat bancària (mínim 3000 euros)

Un cop celebrada l'assemblea constituent s'ha d'obrir un compte bancari en una entitat financera amb l'objectiu de dipositar les aportacions econòmiques dels socis al capital social. El compte bancari s'obrirà a nom de "..., SCCL", afegint-hi els mots "en constitució". En el moment de fer el dipòsit, cal aportar el Certificat de denominació social.

5. Escriptura pública de constitució

Els socis o sòcies fundadors atorguen l'escriptura de constitució de la societat davant notari, aprovant els estatuts i designant les persones que formaran part de l'òrgan de l'administració. Tots els socis i sòcies constituents han d'anar al notari per tal de signar l'escriptura pública de constitució.

L'escriptura pública de constitució haurà de contenir:

1. Acta de l'assemblea constituent de la cooperativa en la qual s'aprovin els estatuts socials i es reculli la manifestació, pel representant o representants de la cooperativa, de la voluntat de constituir-la, les persones designades per tra-

mitar la constitució de la cooperativa projectada, i la relació de persones que formaran el Consell Rector i, si escau, el nom de les persones que ocupin la intervenció de comptes i la resta d'òrgans socials estatutàriament obligatoris. L'acta de constitució haurà d'estar signada per totes les persones fundadores i hi haurà de constar la llista d'aquestes amb els noms i les dades d'identificació fiscal.

2. Els estatuts socials, els quals han de regular, com a mínims els continguts mínims establerts a l'article 16 de la Llei de cooperatives de Catalunya.

3. Les aportacions socials que hagi subscrit cada persona sòcia i la manera com hagin estat desemborsades.

4. Certificació vigent de denominació social de cooperativa, emesa per la persona encarregada del Registre Central de Cooperatives de Catalunya.

5. Certificació de l'ingrés en una entitat de crèdit, a nom de la societat en constitució, del capital social mínim establert estatutàriament.

6. Liquidació de l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats (ITPAJD)

Cal liquidar l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats. És un impost de naturalesa directa que grava, entre d'altres, les operacions de constitució de les societats. Les cooperatives n'estan exemptes però, no obstant això, han de presentar igualment la documentació indicant-ho.

El tràmit d'aquest impost correspon al model 600 dels models de l'Agència Tributària.

Impost sobre transmissions patrimonial

7. Sol·licitud provisional del CIF

Una vegada el notari lliura una còpia autèntica i una còpia simple de l'escriptura de constitució de la societat, el pas següent és dirigir-se a l'Agència Tributària per tal d'obtenir el codi d'identificació fiscal (CIF).

8. Inscripció en el registre de cooperatives i sol·licitud del CIF definitiu

La constitució d'una cooperativa s'ha d'inscriure a la Delegació Territorial del Registre de Cooperatives corresponent al seu domicili social. Si es tracta d'una cooperativa de segon grau, la inscripció correspon al Registre Central de Cooperatives de Catalunya del Departament d'Empresa i Ocupació.

La documentació que cal presentar al Registre és la següent:

1. L'escriptura pública de constitució autèntica.
2. L'autoliquidació de l'ITPAJD (exempt).
3. El codi d'identificació fiscal (CIF).
4. Sol·licitud de qualificació i inscripció al Registre de Cooperatives.

El Registre, en un termini de 3 mesos, ha d'emetre una resolució després d'haver fet la qualificació jurídica dels documents. Si no hi ha resolució expressa del Registre en el termini esmentat, la sol·licitud s'ha d'entendre estimada per silenci positiu. Una vegada la cooperativa estigui inscrita al Registre, cal sol·licitar el CIF definitiu a l'Agència Tributària corresponent: a partir d'aquest moment ja es pot operar com a societat cooperativa sense els mots "en constitució". En aquest cas s'utilitzarà el model 036 indicant en l'apartat "sol·licitud de NIF definitiu, disposant de NIF provisional".

Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA | GESTIÓ DE LES CURES

1. EL PAPER DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA EN LA GESTIÓ DE LES CURES

L'economia de les cures és aquella que situa el benestar –la vida- al centre, enfront un model capitalista que té com a objectiu el benefici econòmic. Les cures fan referència a totes les feines que permeten que una persona pugui participar de la vida productiva i les fan, majoritàriament, les dones: encara avui hi ha estudis que així ho posen de manifest: les dones treballen 21 hores més de mitjana que els homes en les feines domèstiques.

I és que les feines de les cures formen part de l'esfera reproductiva i l'economia de les cures vol posar-les al centre del debat. Aspectes com les dimensions emocionals i afectives com a part dels processos que sustenten la vida i el benestar, i la mateixa economia productiva. Per tant, la transformació de l'economia de les cures ha de començar per recuperar aquesta dimensió invisibilit-

zada de les feines que es troben fora dels mercats i, amb això, promoure una redistribució de les feines, del temps, i dels recursos.

En definitiva, els paràmetres que l'economia capitalista ha utilitzat per descriure l'economia són heteropatriarcals i no tenen en compte la sostenibilitat de la vida.

I per què economia de les cures des de l'Economia Social i Solidària? Un mercat social que posi les persones al centre i no el capital no pot obviar la invisibilització d'aquest sector reproductiu o domèstic de l'economia. Un dels objectius ha de ser ajudar a visibilitzar i acompanyar la nova creació d'iniciatives dedicades a l'economia de les cures, tant imprescindibles i necessàries per a la reproducció de les cures. L'acte d'avui, en bona mesura, persegueix aquests objectius.

“Des de l'economia feminista, es denuncia que el paradigma neoclàssic té profunds biaixos androcèntrics: es construeix sobre l'absència de les dones, es nega rellevància econòmica a les esferes que s'associen amb la feminitat (l'àmbit privat domèstic, la llar i els treballs no remunerats) i s'utilitza l'experiència masculina en els mercats per definir la normalitat econòmica”.

Amaia Pérez Orozco

2. MANIFEST DEL CONSELL MUNICIPAL D'IMMIGRACIÓ PER LA DIGNIFICACIÓ DEL TREBALL DE LA LLAR I LES CURES

L'any 2011, l'Organització Internacional del Treball (OIT) va aprovar el conveni 189 que tracta sobre el treball digne per a les persones treballadores de la llar, i que entrà en vigor l'any 2013. Per primera vegada, governs, persones ocupadores i treballadores van acordar unes condicions mínimes internacionals destinades a millorar la vida i els drets laborals de les persones treballadores de la llar, posant sobre la taula la necessitat d'igualar els seus drets als de la resta de persones treballadores. L'acord, signat a la 100a Conferència de l'OIT a Ginebra, va reconèixer el treball de la llar, "infravalorat, explotat i invisible" que realitzen principalment "dones i nenes". Moltes d'elles són migrades o migrants, es troben en situació desfavorida i "particularment exposades a la discriminació pel que fa a les condicions de contractació i de feina, així com a d'altres abusos dels drets humans".

El conveni és un tractat internacional vinculant per als estats membres que el ratifiquin, cosa que no ha fet encara l'Estat espanyol. El 2011 es van fer algunes reformes a Espanya: es va reconèixer l'àmbit de treball de la llar com un àmbit plenament laboral. Malgrat això, el treball de la llar continua com

un Sistema especial dins el Règim General de la Seguretat social, i encara es mantenen aspectes molt negatius: la possibilitat de posar fi a la relació laboral sense la justificació deguda, l'exclusió de la prevenció de riscos laborals, del Fons de Garantia Salarial i, molt especialment, l'exclusió de la prestació d'atur i d'altres cobertures, com la de maternitat.

En els darrers anys, diversos factors relacionats amb el paper de les dones, la crisi o la manca de recursos per la Llei de dependència, han obligat les famílies a buscar alternatives que resolguin les seves necessitats de cures en poc temps i a baix cost. Aquests llocs de treball han estat ocupats majoritàriament per dones immigrades, moltes d'elles atrapades en situació d'irregularitat, i sovint amb treball en l'economia informal. Dones que no gaudeixen plenament dels seus drets humans i laborals. Dones a qui s'exigeix fer tasques de la llar, però també oferir cures i afecte a persones grans o infants, amb horari flexible i en condicions laborals molt precàries. Fan possible així, en bona part, l'escassa despesa pública en la prestació de serveis socials.

Si bé les persones treballadores

de la llar i de la cura estan sostejant en aquests moments una part substancial dels pilars de la nostra societat del benestar, la invisibilitat i desregulació de la seva tasca, la seva vulnerabilitat i la manca de reconeixement, marquen la tònica en el discurs polític i social. A la nostra societat li costa d'entendre que es tracta d'una feina com qualsevol altra.

Les persones treballadores de la llar compten amb la capacitat per organitzar-se, crear les seves pròpies xarxes de suport, i tirar endavant la lluita de resistència enfront a una normativa del sector totalment insuficient per protegir els seus drets, malgrat els obstacles que troben, com ara els falsos estereotips sobre aquest col·lectiu dins d'un sistema social injust. No obstant això, també és cert que moltes d'elles desconeixen els seus drets laborals, tenen poc temps per informar-se i es troben soles o amb una escassa xarxa de suport.

Davant d'aquests fets, el Consell Municipal d'Immigració de Barcelona ha assumit la dignificació i sensibilització en l'àmbit del treball de la llar i la cura de les persones com a tema prioritari de treball el 2017.

És per això que les entitats del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona exigim:

- 1)** La ratificació immediata, per part de l'Estat espanyol, del Conveni 189 de l'OIT, que obliga a l'equiparació dels drets laborals de les persones treballadores de la llar als de la resta de treballadors i treballadores del Règim General de la Seguretat Social.
- 2)** L'eliminació del Sistema Especial dins la Seguretat Social per a les persones treballadores de la llar i la seva incorporació immediata al Règim General de la Seguretat Social, per així comptar amb igualtat de drets amb el conjunt de les persones treballadores.
- 3)** L'equiparació del dret de cobertes a la Seguretat Social per a les persones treballadores del sector, en igualtat de condicions amb la resta de persones treballadores de Règim General. Cal fer especial menció del dret a les prestacions d'atur, inexistents per a aquest col·lectiu.
- 4)** Que siguin operatives les cobertes per maternitat, en les mateixes condicions que en el Règim General.
- 5)** El dret operatiu a percebre les prestacions per incapacitat laboral transitòria en igualtat de condicions que la resta de persones treballadores de Règim General.
- 6)** La introducció de mesures correctores en les cotitzacions a la Seguretat Social per garantir el dret a una jubilació digna.
- 7)** Que s'elimini la finalització del contracte per lliure desistiment – que equival a un acomiadament lliure – per part de la persona contractadora, i que es garanteixi la protecció dels drets fonamentals de les persones treballadores en aquest àmbit, especialment el dret a la tutela judicial efectiva (art. 24.2 de la Constitució Espanyola). D'aquesta manera, es protegeix l'exercici de reclamacions de dret per part del col·lectiu quan es produeix un acomiadament que pot ser declarat nul, és a dir, no vàlid.
- 8)** Que es compleixi l'obligatorietat de que tots els contractes siguin per escrit, per garantir els drets laborals de totes les persones treballadores de la llar i especialment per evitar la irregularitat sobrevinguda, adoptant mesures que facilitin l'acompanyament a les famílies i el control administratiu d'aquesta obligació.
- 9)** Que des de la Inspecció de Treball, o des d'altres òrgans de l'administració, es faci un major control del compliment de la normativa, especialment per part de les agències de col·locació i de les entitats privades, com ara les parròquies o associacions, on es fan intermediacions per a treballs de la llar i les cures.
- 10)** Que s'incentivi la contractació de persones treballadores de la llar i de cures, recuperant i millorant l'ajut a les famílies, i promovent polítiques de deducció fiscal, tal com s'havia fet fins juliol de 2017 (bonificació del 20% de la quota a la Seguretat social).
- 11)** Que s'adoptin mesures de prevenció, denúncia i sanció de la violència masclista en el treball de la llar, amb èmfasi en abusos sexuals, investigant i posant especial atenció en la incidència del tràfic i explotació laboral de persones.
- 12)** Que es promogui la creació d'un servei especialitzat que ofereixi atenció integral a les persones treballadores de la llar, i que incorpori la possibilitat de denúncia de tot tipus d'abusos, per mitjà de recursos fàcils i disponibles (Telèfon vermell).

13) La flexibilització dels requisits i tràmits previstos en la Llei d'Estrangeria per a l'obtenció i renovació de les autoritzacions de residència i treball.

14) Que es compleixi la normativa pel que fa a la regulació del treball de les persones "internes", quant a horaris, salaris i altres drets, atenent a que ofereixen "presència" i "pernocta", 24 hores al dia. I que es reconegui la seva funció en la provisió de cures i atenció a moltes persones dependents.

15) Que s'organitzin cursos de formació sobre riscos laborals, incloent l'ús de productes químics, així com d'altra formació per a millorar la preparació per a la seva tasca i la qualificació per a la promoció professional, adaptant-los als horaris de treball del sector.

16) Que es realitzi un diagnòstic de la situació del sector i de les condicions laborals de les persones treballadores de la llar i les cures.

17) Que es realitzin gestions en relació a l'atenció primària de salut i urgències perquè es qualifiqui correctament l'origen comú o professional de les afeccions que pateixen les treballadores de la llar, la neteja i les cures.

18) Que es reconegui que la feina de la llar forma part de l'economia de les cures i es creïn departaments a la Generalitat i a l'Ajuntament sobre l'economia de les cures.

19) La incorporació de la perspectiva intercultural i de gènere en les polítiques de contractació, a fi d'eliminar rumors, discriminació, segregació i prejudicis per origen, ètnia, edat o gènere.

20) Que es promoguin accions adreçades a valoritzar el treball de la llar i de les cures, a "visibilitzar" la seva situació i a "empoderar" les persones treballadores, sensibilitzant a la societat en general i a cada sector implicat, per un millor reconeixement social i dignificació del treball de la llar, i per a l'aplicació efectiva de totes les propostes recollides en el document elaborat pel Consell (CMIB).

Barcelona, 22 d'octubre de 2017

3. XERRADES AMB EXPERIÈNCIES

Per visibilitzar iniciatives de l'economia de les cures, dues iniciatives en són Cuidem Lluçanès, de recent creació, dedicada a la gestió col·lectiva de les cures. I la Fundació Surt, una entitat d'acció social que treballa per fer efectius els drets econòmics, socials i culturals de les dones.

CUIDEM LLUÇANÈS SCCL

Enguany ha nascut a la comarca del Lluçanès una cooperativa d'acompanyament a les persones i organitzacions per tal de cobrir les necessitats d'atenció i cura a les persones i institucions amb professionals qualificats i amb condicions laborals adequades. És una cooperativa sense ànim de lucre de consumidors i d'usuaris que posa l'accent al servei de les persones, procura per l'assoliment d'unes condicions dignes de feina amb cobertura legal, i la formació i educació dels professionals que en formen part.

La cooperativa neix de la necessitat detectada a partir d'un estudi realitzat per el Consorci del Lluçanès on es posava de manifest l'alt atur en dones majors de 45 anys a la comarca. Aquestes dones treballen majoritàriament en l'economia submergida i sense cap tipus de cobertura legal. Dedicant-se principalment a serveis de cura de la gent gran i de neteja als domicilis.

Al mateix temps, a la comarca no hi

havia cap empresa que desenvolupés aquesta tasca, era una demanda del mercat que ha sigut canalitzada a través de les estructures que ofereix l'Economia Social i Solidària.

El Consorci del Lluçanès ha acompanyat el procés al grup motor que es va interessar en formalitzar aquests serveis, juntament amb 7C i ENSÓ cooperativa.

“Ens adonem que junts, i col·laborant, és quan podem arribar a fer millor les coses, a través del suport mutu i la presa de decisions conjunta. Amb aquesta visió, diferents persones, professionals i consumidors, ens hem ajuntat per crear una forma d'oferir i rebre serveis en que el centre siguin les persones, on tots tinguem veu i vot.”

Els serveis que ofereixen s'estructuren en tres branques: serveis a les persones (acompanyament a domicili, acompanyament hospitalari i suport a la llar), serveis a entitats i empreses, i Cuidem + (estètica a

domicili, tallers de cuina, teràpia amb flors de bach, teràpia Gestalt, acompanyament al dol o acompanyament en addicions).

Amb la voluntat de crear un equip multidisciplinar que pugui abordar des de una mirada integral i holística totes les dimensions de la persona i oferir serveis de qualitat a les consumidores.

“Volem cuidar de totes les persones que formin part d'aquest projecte, dels treballadors i treballadores, amb condicions dignes de feina i formació continuada, i dels clients i clientes oferint serveis individualitzats, de qualitat i proximitat.”

Per això han col·lectivitzat els seus serveis professionals per a poder obtenir condicions laborals adequades, intentant donar resposta a les dificultats d'oferir els serveis de cura de forma legal quan es planteja de forma individual.

FUNDACIÓ SURT

Surt és una entitat d'acció social que treballa per fer efectius els drets econòmics, socials i culturals de les dones i per eradicar les discriminacions per raó de sexe, amb la vista posada en assolir una societat amb equitat de gènere efectiva.

Des dels inicis, el 1993, som una organització de dones compromesa amb els valors d'equitat de gènere, inclusió, solidaritat i transformació social, amb una gestió transparent,

professional i socialment eficient. Actuant des del teixit divers dels feminismes i en el marc de les empreses d'economia social, Surt persegueix ser un projecte socialment transformador.

El nostre projecte està compromès amb les dones en el seu esforç per construir una societat amb equitat de gènere, lliure de violències masclistes, en què tots els treballs, remunerats i no remunerats, siguin

assumits al marge de les identitats de gènere, i en què el treball de sosteniment de la vida (treball de cures) sigui visible, revalorat i entès com a responsabilitat col·lectiva.

Surt ha rebut una menció honorífica de la Generalitat en el dia de la Justícia a Catalunya (2016), per la seva tasca de defensa dels drets de les dones i el compromís amb els valors d'equitat, inclusió, solidaritat i transformació social.

MISSIÓ

Empoderament personal:

Facilitar els processos de presa de consciència de les condicions de subordinació i discriminació de gènere, per identificar els seus interessos i transformar les relacions i les estructures que les perpetuen.

Generar espais per enfortir les capacitats de les dones com a subjectes protagonistes i gestors dels seus processos vitals (agència), a través de potenciar-ne l'autonomia, les capacitats i els lideratges.

Empoderament econòmic:

Treballar per l'autonomia econòmica, a través de millorar el perfil professional i obrir camins d'inserció en el mercat de treball, formal i/o protegit.

Desplegar suports per crear iniciatives d'emprenedoria social o mercantil.

Impulsar propostes d'economia social, solidària i de cura, tot incorporant una perspectiva feminista de l'economia.

Empoderament sociopolític:

Generar pensament col·lectiu que ens faciliti la comprensió i el coneixement crític de l'entorn sociopolític en què actuem.

Generar propostes polítiques i d'acció social per identificar les causes i les condicions de discriminació i exclusió de gènere, a través d'afirmar els drets, els interessos, els punts de vista i les opinions de les dones i altres grups socials que es troben en situacions de discriminació.

Empoderament comunitari:

Empoderar les comunitats i els territoris com a estratègia per contribuir a l'exercici d'una ciutadania inclusiva i participativa, construïda

des de l'equitat de gènere i en què les persones siguin les protagonistes del seu propi desenvolupament.

Promoure el reconeixement de la diversitat com el dret de totes les persones a ser diferents i, des d'aquesta perspectiva, facilitar els processos d'acollida i convivència intercultural.

Potenciar les xarxes de cooperació, col·laboració i suport arrelades a les comunitats.

actua.larada.net

CICLE DE XERRADES SOBRE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

L'ESS i les energies renovables

Dijous 18 d'octubre (19 h)

Al Saló de les Homilies d'Organyà
(Biblioteca Carles Morató), Solsona

- Electra del Cardener, 100 anys d'electricitat local - Solsona
- Girasol, recursos en energies renovables - Manresa

L'ESS i el turisme sostenible

Dimecres 24 d'octubre (19 h)

A Cal Paradis, Salo

- XAREC, serveis a la restauració i al turisme responsable de Catalunya
- TRAS, associació de turisme rural del Solsonès
- Territori de Masies, associació per a la promoció local del Baix Solsonès
- Agència Sol-Car, desenvolupament local a Solsona i Cardona
- Berezi Elorrieta, docent de la Universitat de Barcelona

L'ESS iniciatives d'oficis i serveis

Dijous 8 de novembre (18 h)

Al Saló de les Homilies d'Organyà
(Biblioteca Carles Morató), Solsona

- Coto Roig, tèxtil amb cotó de proximitat - Navarcles
- Ninkasi, cervesa artesanal - Puig-Reig
- CLAU, Col·lectiu de les Arts Unides, produccions i serveis musicals, música tradicional i popular - Argelaguer (Garrotxa)
- Massa Mare, fleca-obrador artesanal - Vic
- Voliacs, serveis de dinamització turística - Solsona

L'ESS i la gestió de les cures

Dimecres 5 de desembre (19 h)

Al Saló de les Homilies d'Organyà
(Biblioteca Carles Morató), Solsona

- Cuidem Lluçanès, serveis d'acompanyament a les persones; de neteja i de salut - Prats de Lluçanes
- Fundació Surt, promoció de l'apoderament de les dones i la inclusió social

NOVA DATA

ACTUA

FEM COSES AL BAIX SOLSONÈS!

ACTUA
FEM COSES AL BAIX SOLSONÈS!

L'ARADA
CREATIVITAT
SOCIAL

Ajuntament
de Solsona

Ajuntament
de Sant Mateu
de Bages

Generalitat
de Catalunya
Departament
de Benestar Social
i Família

ACTUA
FEM COSES AL BAIX SOLSONÈS!

L'ARADA
CREATIVITAT
SOCIAL

Ajuntament
de Solsona

Ajuntament
de Sant Mateu
de Bages

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**

Amb la col·laboració de:

Amb el finançament de: